

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 11 февруари 2025 г.
(OR. en)

10575/25

Междуинституционални досиета:
2025/0162 (NLE)
2025/0163 (NLE)

AELE 61
CH 27
MI 433

ЗАКОНОДАТЕЛНИ АКТОВЕ И ДРУГИ ПРАВНИ ИНСТРУМЕНТИ

Относно: Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария
относно здравето

СПОРАЗУМЕНИЕ
МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ
И КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ
ОТНОСНО ЗДРАВЕТО

ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ, наричан по-нататък „Съюзът“,

и

КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ, наричана по-нататък „Швейцария“,

наричани заедно по-нататък „договарящите страни“,

КАТО ЖЕЛАЯТ да насърчат сътрудничеството в полза на здравето на населението на договарящите страни, по-специално за подготовка и реагиране на сериозни трансгранични заплахи за здравето;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че заплахите за здравето не спират на националните граници, които няколко държави — членки на Съюза, споделят с Швейцария, и че значителен брой хора пресичат общите граници всеки ден, и следователно по-добър обмен на експертен опит в областта на сериозните трансгранични заплахи за здравето ще бъде от общ интерес;

РЕШЕНИ да реагират по най-ефективния начин на сериозните трансгранични заплахи за здравето, включително чрез обмен на информация чрез общи системи и взаимни способности за епидемиологично наблюдение;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че участието на Швейцария в органите, агенциите и структурите на Съюза за превенция и контрол на болестите, както и в мрежите за наблюдение и предупреждение, и прилагането на сходни механизми за готовност и реагиране за предотвратяване и контрол на сериозни трансгранични заплахи за здравето ще повиши равнището на здравна защита на населението на договарящите страни;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че едно двустранно споразумение между договарящите страни в областта на здравето следва да осигурява ясна и стабилна правна основа за сътрудничество в областта на здравната сигурност;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че Съюзът е създал механизми и структури за координиране на предотвратяването, готовността и реакцията в областта на сериозните трансгранични заплахи за здравето и че участието на Швейцария в тези механизми и структури може да бъде от взаимна полза и за двете договарящи страни;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че е от взаимна полза да се насърчи обменът на професионален опит между договарящите страни, включително чрез командироване;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че правно основание за участието на Швейцария в програми на Съюза е създадено посредством Споразумението между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза (наричано по-нататък „Споразумението относно участието на Швейцария в програми на Съюза“), включително за участие в програмата, създадена с Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета¹ (наричана по-нататък „програма „ЕС в подкрепа на здравето“), и като признават значението на насърчаването на сътрудничеството между договарящите страни по въпросите, свързани със здравето, обхванати от настоящото споразумение и от Споразумението относно участието на Швейцария в програми на Съюза;

КАТО СПОДЕЛЯТ общите цели на програмата „ЕС в подкрепа на здравето“ за защита на хората в Съюза от сериозни трансгранични заплахи за здравето;

---

¹ Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 (ОВ ЕС L 107, 26.3.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>).

КАТО ВЗЕМАТ ПРЕДВИД общите цели, ценности и силните връзки на договарящите страни в областта на здравето и като признават общото желание на договарящите страни да развият, укрепват, насърчават и разширяват своите отношения и сътрудничество в тази област;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че по-тясното сътрудничество в областта на сериозните трансгранични заплахи за здравето и участието на Швейцария в Европейския център за профилактика и контрол на заболяванията ще повиши равнището на защита на здравето на населението на договарящите страни и че участието на Швейцария в Европейския център за профилактика и контрол на заболяванията следва да включва финансова вноска, която трябва да се определя за всеки програмен период;

ГОТОВИ да проучат възможността за разширяване на сътрудничеството си, така че в бъдеще то да обхване и други въпроси, свързани със здравето;

РЕШЕНИ да засилят сътрудничеството между договарящите страни в областите, уредени с настоящото споразумение, въз основа на същите правила, които се прилагат в Съюза, като същевременно запазват своята независимост и тази на своите институции, а що се отнася до Швейцария — като се зачитат принципите, произтичащи от пряката демокрация и федерализма;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че настоящото споразумение не представлява споразумение в областите, свързани с вътрешния пазар на Съюза, в който Швейцария участва;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че въпреки това е целесъобразно към настоящото споразумение да се прилагат по аналогия конкретните принципи за институционалните разпоредби, които са общи за споразуменията, сключени или които предстои да бъдат сключени между договарящите страни в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ, че се запазва компетентността на Федералния върховен съд на Швейцария и на всички други швейцарски съдилища, както и на съдилищата на държавите членки и на Съда на Европейския съюз да тълкуват настоящото споразумение в индивидуални случаи,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ГЛАВА 1

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 1

Цел

Целта на настоящото споразумение е да се укрепи сътрудничеството между договарящите страни с оглед на:

- а) опазването и подобряването на здравето на населението на държавите — членки на Съюза, и Швейцария;
- б) борбата с големите заплахи за здравето чрез поощряване на научните изследвания относно техните причини, пренасяне и предотвратяване, както и чрез поощряване на здравната информация и просвета;
- в) осигуряване на постоянно високо равнище на наблюдение на сериозните трансгранични заплахи за здравето на териториите на договарящите страни, както и координиране на системите им за предупреждение и реагиране на такива заплахи.

ЧЛЕН 2

Обхват

Договарящите страни укрепват и разширяват сътрудничеството в областта на здравната сигурност. Обхватът на това сътрудничество се ограничава до следните области:

- а) механизмите за здравна сигурност във връзка със сериозните трансгранични заплахи за здравето;
- б) Европейския Център за профилактика и контрол на заболяванията (наричан по-нататък „Центърът“).

ЧЛЕН 3

Сътрудничество

Договарящите страни си сътрудничат, обменят информация и координират политиките си по отношение на сериозните трансгранични заплахи за здравето чрез механизмите и структурите, предвидени в правните актове на Съюза, изброени в приложение I, и по-специално чрез мрежите за наблюдение и предупреждение на Съюза и механизмите за готовност и реагиране за предотвратяване и контрол на заразните болести.

Договарящите страни укрепват цялостното си сътрудничество в областта на здравната сигурност, включително епидемиологичния надзор, с цел подобряване на готовността и реакцията при извънредни ситуации.

ГЛАВА 2

ИНСТИТУЦИОНАЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 4

Общо съдържание

За да се гарантира правната сигурност за договарящите страни по отношение на сътрудничеството, предвидено в настоящото споразумение, и като се вземат предвид принципите на международното право, в настоящата глава се определят институционалните решения, които са аналогични на тези, които са общи за двустранните споразумения, сключени или които предстои да бъдат сключени в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва, без да се променя обхватът на настоящото споразумение, а именно:

- а) процедурата за привеждане на настоящото споразумение в съответствие с правните актове на Съюза, които са от значение за настоящото споразумение;
- б) еднаквото тълкуване и прилагане на настоящото споразумение и на правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в приложение I;
- в) наблюдението и прилагането на настоящото споразумение; и
- г) уреждането на спорове в контекста на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 5

Участие в изготвянето на правни актове на Съюза („оформяне на решения“)

1. При изготвянето на предложение за правен акт на Съюза в съответствие с Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) в областта, обхваната от настоящото споразумение, Европейската комисия (наричана по-нататък „Комисията“) уведомява Швейцария за това и неофициално се консултира с експерти на Швейцария по същия начин, по който иска становищата на експерти на държавите — членки на Съюза, при изготвянето на своите предложения.

По искане на една от договарящите страни, в Съвместния комитет, създаден с член 19 от настоящото споразумение (наричан по-нататък „Съвместният комитет“), се провежда предварителен обмен на мнения.

Договарящите страни се консултират отново, по искане на една от тях, в рамките на Съвместния комитет във важни моменти от етапа, предхождащ приемането на правния акт от Съюза, в рамките на непрекъснат процес на информиране и консултиране.

2. При изготвянето, в съответствие с ДФЕС, на делегирани актове относно основни актове от правото на Съюза в областта, обхваната от настоящото споразумение, Комисията гарантира, че Швейцария има възможно най-широко участие в изготвянето на проектите на тези делегирани актове, и се консултира с експерти на Швейцария на същата основа, на която се консултира с експерти на държавите — членки на Съюза.

3. При изготвянето, в съответствие с ДФЕС, на актове за изпълнение относно основни актове от правото на Съюза в областта, обхваната от настоящото споразумение, Комисията гарантира, че Швейцария има възможно най-широко участие в изготвянето на проектите на въпросните актове за изпълнение, които ще бъдат представени на по-късна дата на комитетите, подпомагащи Комисията при упражняването на изпълнителните ѝ правомощия, и се консултира с експерти на Швейцария на същата основа, на която се консултира с експерти на държавите — членки на Съюза.

4. Експертите на Швейцария участват в работата на комитети, които не са обхванати от параграфи 2 и 3, когато това е необходимо за правилното функциониране на настоящото споразумение.

Съвместният комитет изготвя и актуализира списък на тези комитети и, когато е целесъобразно, на други комитети със сходни характеристики.

5. Настоящият член не се прилага по отношение на правни актове на Съюза или разпоредби от тях, попадащи в обхвата на изключение, посочено в член 6, параграф 5.

ЧЛЕН 6

Включване на правни актове на Съюза

1. За да се гарантират правната сигурност и хомогенността на правото по отношение на сътрудничеството, предвидено в настоящото споразумение, Швейцария и Съюзът гарантират, че правните актове на Съюза, приети в областта, обхваната от настоящото споразумение, се включват в настоящото споразумение възможно най-бързо след приемането им.

2. Правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение в съответствие с параграф 4 от настоящия член, стават по силата на включването им в настоящото споразумение част от правния ред на Швейцария, при спазване на евентуални адаптации, приети от Съвместния комитет.

3. Когато приема правен акт в областта, обхваната от настоящото споразумение, Съюзът информира Швейцария за това възможно най-бързо чрез Съвместния комитет.

По искане на една от договарящите страни Съвместният комитет провежда обмен на мнения по темата.

4. Съвместният комитет действа в съответствие с параграф 1 от настоящия член, като възможно най-бързо приема решение за изменение на приложение I към настоящото споразумение, включително необходимите адаптации.

5. Задължението, посочено в параграф 1, не се прилага за правните актове на Съюза или за техни разпоредби, попадащи в обхвата на изключение. Настоящото споразумение не съдържа никакви изключения.

6. При спазване на член 7 решенията на Съвместния комитет съгласно параграф 4 от настоящия член влизат в сила незабавно, но при никакви обстоятелства преди датата, на която съответният правен акт на Съюза става приложим в Съюза.

7. Договарящите страни си сътрудничат добросъвестно по време на процедурата, предвидена в настоящия член, за да улеснят вземането на решения.

ЧЛЕН 7

Изпълнение на конституционни задължения от Швейцария

1. При обмена на мнения, посочен в член 6, параграф 3, Швейцария информира Съюза дали за да стане обвързващо дадено решение, посочено в член 6, параграф 4, се изисква изпълнението на конституционни задължения от страна на Швейцария.

2. Когато се изисква Швейцария да изпълни конституционни задължения, за да може решението, посочено в член 6, параграф 4, да стане обвързващо, Швейцария разполага със срок от най-много две години от датата на предоставяне на информацията, посочена в параграф 1 от настоящия член, освен когато е започнала процедура за референдум, като в такъв случай този срок се удължава с една година.

3. Докато се очаква информацията от Швейцария, че страната е изпълнила конституционните си задължения, договарящите страни прилагат временното решение, посочено в член 6, параграф 4, освен ако Швейцария не уведоми Съюза, че временното прилагане на въпросното решение не е възможно, и представи причините за това.

При никакви обстоятелства не може временното прилагане на решението, посочено в член 6, параграф 4, да настъпи преди датата, на която съответният правен акт на Съюза става приложим в Съюза.

4. Швейцария незабавно уведомява Съюза чрез Съвместния комитет, когато изпълни конституционните си задължения, посочени в параграф 1.

5. Решението, посочено в член 6, параграф 4, влиза в сила в деня на получаване на уведомлението, предвидено в параграф 4 от настоящия член, но при никакви обстоятелства преди датата, на която съответният правен акт на Съюза става приложим в Съюза.

ЧЛЕН 8

Позовавания на територии

Когато правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, съдържат позовавания на територията на „Европейския съюз“ или на „Съюза“, за целите на настоящото споразумение тези позовавания се разбират като позовавания на териториите, посочени в член 20.

ЧЛЕН 9

Позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза

Когато правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, съдържат позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза, за целите на настоящото споразумение позоваванията се разбират като позовавания на граждани на държавите — членки на Съюза, и на Швейцария.

ЧЛЕН 10

Влизане в сила и изпълнение на правните актове на Съюза

Разпоредбите на правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, отнасящи се до тяхното влизане в сила или изпълнение, не са от значение за целите на настоящото споразумение.

Приложимите за Швейцария срокове и дати за привеждане в сила и изпълнение на решенията за включване на правни актове на Съюза в настоящото споразумение произтичат от член 6, параграф 6 и член 7, параграф 5, както и от разпоредбите относно преходния режим.

ЧЛЕН 11

Адресати на правните актове на Съюза

Разпоредбите на правните актове на Съюза, включени в настоящото споразумение, които посочват като адресати държавите — членки на Съюза, не са относими за целите на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 12

Принцип за еднакво тълкуване

1. За постигането на целта, посочена в член 4, и в съответствие с принципите на международното публично право настоящото споразумение и правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в него, се тълкуват и прилагат еднакво в областите, обхванати от настоящото споразумение.
2. Правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в приложение I, и — доколкото тяхното прилагане включва понятия от правото на Съюза — разпоредбите на настоящото споразумение се тълкуват и прилагат в съответствие със съдебната практика на Съда на Европейския съюз, предхождаща или последваща подписването на настоящото споразумение.

ЧЛЕН 13

Принцип на ефективно и хармонично прилагане

1. Комисията и компетентните органи на Швейцария си сътрудничат и се подпомагат взаимно при осигуряването на наблюдение върху прилагането на настоящото споразумение. Те могат да обменят информация относно дейностите по наблюдение на прилагането на настоящото споразумение. Те могат да обменят мнения и да обсъждат въпроси от взаимен интерес.

2. Всяка договаряща страна предприема подходящи мерки, за да гарантира ефективното и хармонично прилагане на настоящото споразумение на своята територия.

3. Наблюдението на прилагането на настоящото споразумение се извършва съвместно от договарящите страни в рамките на Съвместния комитет.

Ако Комисията или компетентните органи на Швейцария узнаят за случай на неправилно прилагане, въпросът може да бъде отнесен до Съвместния комитет, за да се намери приемливо решение.

4. Комисията и съответно компетентните органи на Швейцария наблюдават прилагането на настоящото споразумение от другата договаряща страна. Прилага се процедурата, предвидена в член 15.

ЧЛЕН 14

Принцип на изключителност

Договарящите страни се ангажират да не използват за решаването на спор относно тълкуването или прилагането на настоящото споразумение и на правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в приложение I, или, когато е приложимо, относно съответствието с настоящото споразумение на решение, прието от Комисията въз основа на настоящото споразумение, който и да е метод за уреждане на спора, различен от предвидените в настоящото споразумение.

ЧЛЕН 15

Процедура в случай на затруднение при тълкуването или прилагането

1. В случай на затруднение при тълкуването или прилагането на настоящото споразумение или на правен акт на Съюза, на който се прави позоваване в приложение I, договарящите страни се консултират помежду си в рамките на Съвместния комитет, за да намерят взаимно приемливо решение. За тази цел на Съвместния комитет се предоставят всички полезни елементи на информация, за да може той да направи подробен преглед на ситуацията. Съвместният комитет проучва всички възможности, които позволяват да се запази правилното функциониране на настоящото споразумение.
2. Ако Съвместният комитет не е в състояние да намери решение на затруднението, посочено в параграф 1 от настоящия член, в срок от три месеца от датата, на която затруднението е било отнесено до него, всяка от договарящите страни може да поиска арбитражен съд да разреши спора в съответствие с правилата, предвидени в Протокола относно арбитражния съд.
3. Когато при спора се повдига въпрос относно тълкуването или прилагането на разпоредба, посочена в член 12, параграф 2, и тълкуването на тази разпоредба е от значение за разрешаването на спора и то е необходимо на арбитражния съд, за да постанови своето решение, той отнася въпроса до Съда на Европейския съюз.

Когато при спора се повдига въпрос относно тълкуването или прилагането на разпоредба, която попада в обхвата на изключение от задължението за динамично привеждане в съответствие, посочено в член 6, параграф 5, и когато спорът не включва тълкуване или прилагане на понятия от правото на Съюза, арбитражният съд решава спора, без да сезира Съда на Европейския съюз.

4. Когато арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз съгласно параграф 3:
  - а) решението на Съда на Европейския съюз има задължителна сила за арбитражния съд; и
  - б) Швейцария се ползва със същите права като държавите членки и институциите на Съюза и за нея се прилагат същите процедури пред Съда на Европейския съюз *mutatis mutandis*.

5. Всяка договаряща страна взема всички необходими мерки, за да изпълни добросъвестно решението на арбитражния съд.

Договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила настоящото споразумение, информира другата договаряща страна чрез Съвместния комитет за мерките, които е предприела, за да се съобрази с решението на арбитражния съд.

ЧЛЕН 16

Компенсаторни мерки

1. Ако договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не се е съобразила с настоящото споразумение, не информира другата договаряща страна в разумен срок, определен в съответствие с член IV.2, параграф 6 от Протокола относно арбитражния съд, за мерките, които е предприела, за да се съобрази с решението на арбитражния съд, или ако другата договаряща страна счита, че съобщените мерки не съответстват на решението на арбитражния съд, тази друга договаряща страна може да приеме пропорционални компенсаторни мерки, за да отстрани потенциален дисбаланс.

Компенсаторни мерки могат да се приемат само в рамките на настоящото споразумение или в съответствие с член 19, параграф 1, буква в) и член 20, параграф 4 от Споразумението между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза (наричано по-нататък „Споразумение относно участието на Швейцария в програми на Съюза“), по отношение на участието на Швейцария в програмата за действията на Съюза в областта на здравето¹.

Договарящата страна, която приема компенсаторни мерки, уведомява договарящата страна, за която арбитражният съд е установил, че не е спазила настоящото споразумение, за компенсаторните мерки, които се посочват в уведомлението. Тези компенсаторни мерки пораждат действие три месеца след датата на уведомлението.

---

¹ За периода 2021 —2027 г. това е програмата „ЕС в подкрепа на здравето“, създадена с Регламент (ЕС) 2021/522 на Европейския парламент и на Съвета от 24 март 2021 г. за създаване на програма за действията на Съюза в областта на здравето (програма „ЕС в подкрепа на здравето“) за периода 2021—2027 г. и за отмяна на Регламент (ЕС) № 282/2014 (ОВ ЕС L 107, 26.3.2021 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/522/oj>).

2. Ако в срок от един месец от датата на уведомяване за планираните компенсаторни мерки Съвместният комитет не е взел решение за спиране, изменение или отмяна на тези компенсаторни мерки, всяка от договарящите страни може да отнесе въпроса за пропорционалността на въпросните компенсаторни мерки до арбитраж в съответствие с Протокола относно арбитражния съд.
3. Арбитражният съд взема решение в сроковете, определени в член III.8, параграф 4 от Протокола относно арбитражния съд.
4. Компенсаторните мерки нямат обратно действие. По-специално се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили преди влизането в сила на компенсаторните мерки.

ЧЛЕН 17

Сътрудничество между юрисдикциите

1. С цел да се благоприятства еднаквото тълкуване, Федералният върховен съд на Швейцария и Съдът на Европейския съюз се споразумяват относно воденето на диалог и условията за провеждането му.
2. Когато съд на държава — членка на Съюза, сезира Съда на Европейския съюз с преюдициален въпрос относно тълкуването на настоящото споразумение или на разпоредба от правен акт на Съюза, посочен в приложение I, Швейцария има право да представи на Съда на Европейския съюз изявления или писмени становища.

ЧЛЕН 18

Изпълнение

1. Договарящите страни предприемат всички подходящи мерки, общи или конкретни, за да гарантират изпълнението на задълженията, произтичащи от настоящото споразумение, и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на неговата цел.
2. Договарящите страни предприемат всички необходими мерки, за да гарантират желанния резултат от правните актове на Съюза, на които е направено позоваване в приложение I, и се въздържат от всякакви мерки, които биха могли да застрашат постигането на техните цели.

ЧЛЕН 19

Съвместен комитет

1. Създава се Съвместен комитет.

Съвместният комитет се състои от представители на договарящите страни.

2. Съвместният комитет се председателства съвместно от представител на Съюза и представител на Швейцария.
3. Съвместният комитет:
  - а) осигурява правилното функциониране и ефективното администриране и прилагане на настоящото споразумение;

- б) може да обменя информация и да се консултира по въпроси във връзка с настоящото споразумение и свързаните с него финансови аспекти;
- в) предоставя форум за взаимни консултации и непрекъснат обмен на информация между договарящите страни, по-специално с цел намиране на решение на всякакви затруднения при тълкуването или прилагането на настоящото споразумение или на правен акт на Съюза, на който се прави позоваване в приложение I, в съответствие с член 15 от настоящото споразумение;
- г) осигурява, в сътрудничество със Съвместния комитет, създаден със Споразумението относно участието на Швейцария в програми на Съюза (наричан по-нататък „Съвместният комитет за участието в програми на Съюза“), правилното функциониране и ефективното изпълнение на участието на Швейцария в програмата за действия на Съюза в областта на здравето само по въпросите, обхванати от настоящото споразумение. За тази цел Съвместният комитет информира Съвместния комитет за участието в програми на Съюза, когато:
- i) трябва да бъде приет нов протокол към Споразумението относно участието на Швейцария в програми на Съюза относно програмата за действията на Съюза в областта на здравето;
  - ii) протоколът към Споразумението относно участието на Швейцария в програми на Съюза, отнасящ се до програмата за действията на Съюза в областта на здравето, трябва да бъде изменен поради промени в обхвата на настоящото споразумение;
  - iii) дневният ред на заседанията му включва въпроси, свързани с програмата за действията на Съюза в областта на здравето;
- д) отправя препоръки към договарящите страни по въпроси, свързани с настоящото споразумение;

- е) приема решения, когато това е предвидено в настоящото споразумение;
  - ж) в случай на изменение на членове 1—6, членове 10—15, членове 17 или 18 от Протокол (№ 7) за привилегиите и имунитетите на Европейския съюз, приложен към Договора за функционирането на Европейския съюз (наричан по-нататък „Протокол (№ 7)“) — изменя съответно допълнението; и
  - з) упражнява всяка друга компетентност, предоставена му с настоящото споразумение.
4. Съвместният комитет взема решенията си с консенсус.

Решенията му са задължителни за договарящите страни, които предприемат всички необходими мерки за тяхното изпълнение.

5. Съвместният комитет заседава най-малко веднъж годишно, на ротационен принцип в Брюксел и Берн, освен ако съпредседателите решат друго. Той заседава и по искане на която и да е от договарящите страни.

Съпредседателите могат да се споразумеят заседанието на Съвместния комитет да се проведе чрез видеоконферентна или телеконферентна връзка.

6. Съвместният комитет приема свой процедурен правилник на първото си заседание и го актуализира при необходимост.

7. Съвместният комитет може да реши да създаде всякаква работна група или група от експерти, която да го подпомага при изпълнението на неговите задължения.

ГЛАВА 3

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН 20

Териториален обхват

Настоящото споразумение се прилага, от една страна, на територията, на която се прилагат Договорът за Европейския съюз и ДФЕС, и съгласно условията, предвидени в тези договори, и от друга страна — на територията на Швейцария.

ЧЛЕН 21

Преразглеждане

1. Договарящите страни извършват редовен преглед на функционирането на настоящото споразумение в рамките на Съвместния комитет и могат да обмислят неговото преразглеждане, по-конкретно с цел подобряване на своето сътрудничество или разширяване на обхвата му, за да включва други въпроси, свързани със здравето.
2. С оглед на потенциалните съображения съгласно параграф 1 договарящите страни могат да започнат преговори в съответствие със съответните си вътрешни процедури с цел преразглеждането му.
3. Резултатът от всякакви преговори подлежи на ратифициране или одобрение от договарящите страни в съответствие със съответните им вътрешни процедури.

ЧЛЕН 22

Професионална тайна

Представителите, експертите и другите служители на договарящите страни са длъжни, дори и след като са престанали да изпълняват задълженията си, да не разкриват информация, получена в рамките на настоящото споразумение, която е включена в обхвата на задължението за професионална тайна.

ЧЛЕН 23

Класифицирана информация и чувствителна неклассифицирана информация

1. Никоя от разпоредбите на настоящото споразумение не се тълкува като задължаваща някоя от страните да предоставя класифицирана информация.
2. Класифицираната информация или материалите, предоставени от договарящите страни или обменени между тях съгласно настоящото споразумение, се обработват и защитават в съответствие със Споразумението между Конфедерация Швейцария и Европейския съюз относно процедурите за сигурност при обмена на класифицирана информация, съставено в Брюксел на 28 април 2008 г., както и с всяка договореност за сигурност, сключена с оглед на неговото изпълнение.
3. Съвместният комитет приема с решение инструкции за обработване, за да се гарантира защитата на чувствителната неклассифицирана информация, която договарящите страни обменят помежду си.

ЧЛЕН 24

Приложения, допълнения и протоколи

Приложенията, допълненията и протоколите към настоящото споразумение представляват неразделна част от него.

ЧЛЕН 25

Финансова вноска

1. Швейцария допринася за финансирането на дейностите на агенциите, информационните системи и другите дейности на Съюза, изброени в член 1 от приложение II, до които има достъп, в съответствие с настоящия член и приложение II.

Съвместният комитет може да приеме решение за изменение на приложение II.

2. Съюзът може по всяко време да спре участието на Швейцария в дейностите, посочени в параграф 1 от настоящия член, ако Швейцария не спазва крайния срок за плащане в съответствие с условията за плащане, определени в член 2 от приложение II.

Когато Швейцария не спазва крайния срок за плащане, Съюзът изпраща на Швейцария официално напомнително писмо. Ако в срок от 30 дни от датата на получаване на официалното напомнително писмо не бъде извършено пълно плащане, Съюзът може да спре участието на Швейцария в съответната дейност.

3. Финансовата вноска е под формата на сума, състояща се от:
  - а) оперативна вноска; и
  - б) такса за участие.
4. Финансовата вноска е под формата на годишна финансова вноска и е дължима на датите, посочени в поканите за внасяне на средства, отправени от Комисията.
5. Оперативната вноска се основава на алгоритъм за вноските, определен като съотношението на brutния вътрешен продукт (БВП) на Швейцария по пазарни цени към БВП на Съюза по пазарни цени.

За тази цел данните за БВП по пазарни цени на договарящите страни са последните данни, налични към 1 януари на годината, през която се извършва годишното плащане, предоставени от Статистическата служба на Европейския съюз, при надлежно спазване на Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за сътрудничество в областта на статистиката, съставено в Люксембург на 26 октомври 2004 г. Ако посоченото споразумение престане да се прилага, БВП на Швейцария е определеният въз основа на данните, предоставени от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие.

6. Оперативната вноска за всяка агенция на Съюза се изчислява чрез прилагане на алгоритъма за вноските към годишния ѝ гласуван бюджет, вписан в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за съответната година, като за всяка агенция се взема предвид евентуалната коригирана оперативна вноска, както е определено в член 1 от приложение II.

Оперативната вноска за информационните системи и другите дейности се изчислява чрез прилагане на алгоритъма за вноските към съответния бюджет за въпросната година, както е посочено в документите за изпълнение на бюджета, например работни програми или договори.

Всички референтни суми се основават на бюджетни кредити за поети задължения.

7. Годишната такса за участие е 4 % от годишната оперативна вноска, изчислена в съответствие с параграфи 5 и 6.

8. Комисията предоставя на Швейцария подходяща информация във връзка с изчисляването на нейната финансова вноска. Тази информация се предоставя при надлежно спазване на правилата на Съюза за поверителност и защита на данните.

9. Всички финансови вноски от Швейцария или плащания от Съюза, както и изчисляването на дължимите или подлежащите на получаване суми, се извършват в евро.

10. Ако влизането в сила на настоящото споразумение не съвпада с началото на календарната година, оперативната вноска на Швейцария за въпросната година подлежи на корекция в съответствие с методиката и условията на плащане, определени в член 4 от приложение II.

11. Подробни разпоредби за прилагането на настоящия член се съдържат в приложение II.

12. Три години след влизането в сила на настоящото споразумение и на всеки три години след това Съвместният комитет преразглежда условията за участие на Швейцария, определени в член 1 от приложение II, и при необходимост ги адаптира.

ЧЛЕН 26

Влизане в сила

1. Настоящото споразумение се ратифицира или одобрява от договарящите страни съгласно собствените им процедури. Договарящите страни се нотифицират взаимно за приключването на вътрешните процедури, необходими за влизането в сила на настоящото споразумение.
2. Настоящото споразумение влиза в сила на първия ден от втория месец след последната нотификация относно следните инструменти:
  - а) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;
  - б) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и нейните държави членки, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно свободното движение на хора;
  - в) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
  - г) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;

- д) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария по въпроси на въздушния транспорт;
- е) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- ж) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- з) Протокол за държавната помощ към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно железопътния и автомобилен превоз на стоки и пътници;
- и) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти;
- й) Институционален протокол към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- к) Протокол за изменение към Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария за взаимно признаване по отношение на оценка за съответствие;
- л) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз;

- м) Споразумение между Европейския съюз и Европейската общност за атомна енергия, от една страна, и Конфедерация Швейцария, от друга страна, относно участието на Конфедерация Швейцария в програми на Съюза;
- н) Споразумение между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно реда и условията за участие на Конфедерация Швейцария в Агенцията на Европейския съюз за космическата програма.

ЧЛЕН 27

Прекратяване

1. Всяка договаряща страна може да прекрати настоящото споразумение, като нотифицира другата договаряща страна.
2. Настоящото споразумение престава да бъде в сила 6 месеца след получаване на нотификацията, посочена в параграф 1.
3. Когато настоящото споразумение престане да бъде в сила, се запазват правата и задълженията, които физическите лица и икономическите оператори вече са придобили по силата на настоящото споразумение преди датата на прекратяването му. Договарящите страни уреждат по взаимно съгласие действията, които се предприемат по отношение на правата в процеса на придобиването им.

Настоящото споразумение е съставено в два еднообразни екземпляра на английски, български, гръцки, датски, естонски, ирландски, испански, италиански, латвийски, литовски, малтийски, немски, нидерландски, полски, португалски, румънски, словашки, словенски, унгарски, фински, френски, хърватски, чешки и шведски език, като текстовете на всички езици са еднакво автентични.

В ПОТВЪРЖДЕНИЕ НА КОЕТО долуподписаните, надлежно упълномощени за целта представители подписаха настоящото споразумение.

Съставено в ... на ... година

За Европейския съюз

За Конфедерация Швейцария

ПРАВНИ АКТОВЕ НА СЪЮЗА,
ВКЛЮЧЕНИ В СЪОТВЕТСТВИЕ С
ЧЛЕН 6 ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО

Освен ако в техническите адаптации е предвидено друго, се счита, че правата и задълженията, предвидени за държавите — членки на Съюза, в правните актове на Съюза, включени в настоящото приложение, са предвидени за Швейцария. Това се прилага при пълно спазване на институционалните разпоредби, съдържащи се в глава 2 от Споразумението.

СЕРИОЗНИ ТРАНСГРАНИЧНИ ЗАПЛАХИ ЗА ЗДРАВЕТО

1. 32022 R 2371 Регламент (ЕС) 2022/2371 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 г. относно сериозните трансгранични заплахи за здравето и за отмяна на Решение № 1082/2013/ЕС (ОВ ЕС L 314, 6.12.2022 г., стр. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕС) 2022/2371 се четат със следните адаптации:

- а) Швейцария участва пълноправно в Комитета за здравна сигурност и има същите права и задължения в него като държавите — членки на Съюза, с изключение на правото на гласуване;

- б) Швейцария е пълноправен ползвател на системата за ранно предупреждение и реагиране (СРПР), създадена с Регламент (ЕС) 2022/2371;
- в) Швейцария ще използва определението, предвидено в член 3, точка 10 от Регламент (ЕС) 2022/2371, само за целите на изпълнението на настоящото споразумение;
- г) докладите, посочени в член 7, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2371, се предоставят от Швейцария в същия срок, в който се изискват от държавите — членки на Съюза, съгласно посочения член, но в никакъв случай не по-рано от една година след влизането в сила на настоящото споразумение. Швейцария предава доклада си чрез СРПР;
- д) в член 7, параграф 5 от Регламент (ЕС) 2022/2371:
  - і) думите „като класифицирана информация на Европейския съюз“ се заличават; и
  - іі) по отношение на Швейцария второто изречение трябва да се разбира като „Тези национални правила за сигурност трябва да осигуряват степен на защита на класифицираната информация в съответствие със Споразумението между Конфедерация Швейцария и Европейския съюз относно процедурите за сигурност при обмена на класифицирана информация и неговите мерки за сигурност“;
- е) за целите на настоящото споразумение участието в съвместната процедура за възлагане на обществени поръчки, посочена в член 12, параграф 3, буква а) от Регламент (ЕС) 2022/2371, е отворено и за Швейцария;
- ж) член 12, параграф 4, букви а), б), в), д) и е) от Регламент (ЕС) 2022/2371 не се прилага за Швейцария;

- з) компетентността на Швейцария да признава наличието на извънредни ситуации в областта на общественото здраве на национално равнище, както и да ги прекратява, остава незасегната от член 23 от Регламент (ЕС) 2022/2371;
  - и) член 25, букви а) и б) от Регламент (ЕС) 2022/2371 не се прилага за Швейцария;
  - й) в член 27, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2022/2371 позоваването на Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО се разбира, що се отнася до Швейцария, като позоваване на съответното национално законодателство.
2. 32023 R 1808 Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/1808 на Комисията от 21 септември 2023 г. за определяне на образца за предоставяне на информация относно планирането на режима на предотвратяване, готовност и реакция във връзка със сериозни трансгранични заплахи за здравето в съответствие с Регламент (ЕС) 2022/2371 на Европейския парламент и на Съвета (ОВ ЕС L 234, 22.9.2023 г., стр. 105, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1808/oj).
  3. 32024 R 0892 Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/892 на Комисията от 22 март 2024 г. за определяне на референтни лаборатории на Европейския съюз в някои конкретни области на общественото здраве (ОВ ЕС L, 2024/892, 25.3.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/892/oj).
  4. 32024 R 1232 Делегиран регламент (ЕС) 2024/1232 на Комисията от 5 март 2024 г. за допълнение на Регламент (ЕС) 2022/2371 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на оценките на степента на изпълнение на националните планове за предотвратяване, готовност и реакция и тяхната връзка с плана на Съюза за предотвратяване, готовност и реакция (ОВ ЕС L, 2024/1232, 8.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1232/oj).

5. 32024 R 2959 Регламент за изпълнение (ЕС) 2024/2959 на Комисията от 29 ноември 2024 г. за определяне на референтни лаборатории на Европейския съюз в областта на общественото здраве за бактерии, преносими чрез храна и вода, за хелминти и протозои, преносими чрез храна, вода и вектори, и за вируси, преносими чрез храна и вода (ОВ ЕС L, 2024/2959, 2.12.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/2959/oj).
6. 32018 D 0945 Решение за изпълнение (ЕС) 2018/945 на Комисията от 22 юни 2018 г. относно заразните болести и свързаните с тях специфични здравни проблеми, които да бъдат включени в обхвата на епидемиологичния надзор, както и съответните определения на случаи (ОВ ЕС L, 170, 6.7.2018 г., стр. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2018/945/oj).
7. 32017 D 0253 Решение за изпълнение (ЕС) 2017/253 на Комисията от 13 февруари 2017 г. за определяне на процедури за изпращане на сигнали като част от системата за ранно предупреждение и реагиране, създадена във връзка със сериозни трансгранични заплахи за здравето, както и за обмен на информация, консултации и координация на действията в отговор на тези заплахи съгласно Решение № 1082/2013/ЕС (ОВ ЕС L 37, 14.2.2017 г., стр. 23, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2017/253/oj), както е изменено с:
  - 32021 D 0858 Решение за изпълнение (ЕС) 2021/858 на Комисията от 27 май 2021 г. за изменение на Решение за изпълнение (ЕС) 2017/253 по отношение на сигнали, задействани във връзка със сериозни трансгранични заплахи за здравето, и за проследяване на контактите на пътниците, идентифицирани чрез формуляри за локализиране на пътници (ОВ ЕС L 188, 28.5.2021 г., стр. 106, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/858/oj);

- 32021 D 1212 Решение за изпълнение (ЕС) 2021/1212 на Комисията от 22 юли 2021 г. за изменение на Решение за изпълнение (ЕС) 2017/253 по отношение на сигнали, задействани във връзка със сериозни трансгранични заплахи за здравето, и за проследяване на контактите на изложените на риск лица, идентифицирани при попълване на формуляри за локализиране на пътници (ОВ ЕС L 263, 23.7.2021 г., стр. 32, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/1212/oj).

ЕВРОПЕЙСКИ ЦЕНТЪР ЗА ПРОФИЛАКТИКА И КОНТРОЛ ВЪРХУ ЗАБОЛЯВАНИЯТА

8. 32004 R 0851 Регламент (ЕО) № 851/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за създаване на Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ОВ ЕС L 142, 30.4.2004 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>), както е изменен с:

- 32022 R 2370 Регламент (ЕС) 2022/2370 на Европейския парламент и на Съвета от 23 ноември 2022 г. за изменение на Регламент (ЕО) № 851/2004 за създаване на Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията (ОВ ЕС L 314, 6.12.2022 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2370/oj>).

За целите на настоящото споразумение разпоредбите на Регламент (ЕО) № 851/2004 се четат със следните адаптации:

- а) Швейцария участва във финансирането на Центъра;
- б) Швейцария допринася финансово за дейностите на Центъра в съответствие с член 25 от Споразумението;

- в) Швейцария участва пълноценно в Управителния съвет на Центъра и има същите права и задължения в него като държавите — членки на Съюза, с изключение на правото на гласуване;
- г) Швейцария участва пълноценно в Консултативния съвет на Центъра и има същите права и задължения в него като държавите — членки на Съюза;
- д) Швейцария предоставя на Центъра и на неговите служители в рамките на техните официални функции за Агенцията привилегиите и имунитетите, предвидени в допълнението, които се основават на членове 1—6, членове 10—15, и членове 17 и 18 от Протокол (№ 7). Препратките към съответните членове от посочения протокол са посочени в скоби за информация;
- е) чрез дерогация от член 12, параграф 2, буква а) от Условията за работа на другите служители на Европейския съюз (определени в Регламент № 31 (ЕИО), 11 (ЕОАЕ), установяващ Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Европейската икономическа общност и на Европейската общност за атомна енергия (ОВ 45, 14.6.1962 г., стр. 1385), включително всички последващи изменения), Центърът може, ако реши, да наеме на договор швейцарски граждани, които се ползват с пълните си права на граждани. Центърът може да приема командировани експерти от Швейцария;
- ж) Швейцария участва пълноценно в мрежите, управлявани от Центъра, и има същите права и задължения в тях като държавите — членки на Съюза;

- з) в член 3, параграф 2, буква ж) от Регламент (ЕО) № 851/2004 думите „с помощта на и“ се добавят след думите „за всеки отделен случай,“;
- и) в член 20а от Регламент (ЕО) 851/2004 позоваването на Регламент (ЕС) 2016/679 и Директива 2002/58/ЕО се разбира, що се отнася до Швейцария, като позоваване на съответното национално законодателство.

ОТНОСНО ПРИВИЛЕГИИТЕ И ИМУНИТЕТИТЕ

ЧЛЕН 1

(съответстващ на член 1 от Протокол (№ 7))

Помещенията и сградите на Агенцията са неприкосновени. Те не могат да бъдат подлагани на претърсване, реквизиция, конфискация или експроприиране. Собствеността и имуществата на Агенцията не могат да бъдат подлагани на каквито и да било административни или правни ограничения без разрешение на Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН 2

(съответстващ на член 2 от Протокол (№ 7))

Архивите на Агенцията са неприкосновени.

ЧЛЕН 3

(съответстващ на членове 3 и 4 от Протокол (№ 7))

1. Агенцията, нейното имущество, приходи и друга собственост се освобождават от всички преки данъци.

2. Стоките и услугите, изнасяни за Агенцията за нейно официално ползване от Швейцария или предоставяни на Агенцията в Швейцария, не подлежат на никакви непреки мита и данъци.
3. Освобождаването от ДДС се предоставя, в случай че действителната покупна цена на стоките и услугите, посочена във фактурата или в равностоен документ, възлиза на най-малко сто швейцарски франка (с включен данък). Агенцията е освободена от всички мита, забрани и ограничения върху вноса и износа по отношение на предмети, предназначени за нейно официално ползване; с внесените по този ред предмети не могат да се извършват сделки на разпореждане, независимо дали срещу заплащане или не, в Швейцария, освен при условия, одобрени от правителството на Швейцария.
4. Освобождаването от ДДС, акциз и други непреки данъци се предоставя чрез опрощаване срещу представяне на доставчика на стоки или услуги на предоставените за тази цел швейцарски формуляри.
5. Не се предоставя освобождаване от данъците, таксите и задължения, които са свързани с такси за предоставяне на комунални услуги.

ЧЛЕН 4

(съответстващ на член 5 от Протокол (№ 7)

При своите официални комуникации и изпращането на всички свои документи Агенцията се ползва в Швейцария от третирането, предоставяно от тази държава на дипломатическите мисии.

Официалната кореспонденция и другите официални комуникации на Агенцията не могат да бъдат подлагани на цензура.

ЧЛЕН 5

(съответстващ на член 6 от Протокол (№ 7))

Разрешенията на Съюза за преминаване (*laissez-passer*), издадени на членовете и служителите на Агенцията, се признават за валидни документи за пътуване на територията на Швейцария. Тези разрешения за преминаване (*laissez-passer*) се издават на длъжностните лица и другите служители при условията, предвидени в Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Съюза (Регламент № 31 (ЕИО), 11 (ЕОАЕ), установяващ Правилника за длъжностните лица и Условията за работа на другите служители на Европейската икономическа общност и на Европейската общност за атомна енергия (ОВ 45, 14.6.1962 г., стр. 1385), включително всички последващи изменения).

ЧЛЕН 6

(съответстващ на член 10 от Протокол (№ 7))

Представителите на държавите — членки на Съюза, които участват в работата на Агенцията, техните съветници и технически експерти, при изпълнението на своите задължения и по време на пътуването си до и от мястото на заседанието в Швейцария, се ползват с обичайните привилегии, имунитети и улеснения.

ЧЛЕН 7

(съответстващ на член 11 от Протокол (№ 7)

На територията на Швейцария, независимо от гражданството си, длъжностните лица и другите служители на Агенцията:

- а) се ползват с имунитет по отношение на съдебни производства във връзка с осъществяването от тях действия при изпълнението на служебните им задължения, включително за казаното или написаното от тях, при спазване на разпоредбите на съответните договори, от една страна, на разпоредбите за отговорността на длъжностните лица и другите служители по отношение на Съюза и, от друга страна, на компетентността на Съда на Европейския съюз да се произнася по спорове между Съюза и неговите длъжностни лица и другите служители. Те продължават да се ползват с този имунитет и след като са престанали да заемат съответната длъжност;
- б) заедно със своите съпрузи и членовете на своите семейства на тяхна издръжка те не могат да бъдат подлагани на ограничения във връзка с имиграцията или към тях да бъдат прилагани формалностите за регистриране на чужденци;
- в) относно разпоредбите за притежаването и обмена на валута, на тях трябва да бъдат предоставени същите улеснения, каквито обикновено се предоставят на длъжностните лица от международните организации;
- г) притежават правото да внасят безмитно своите мебели и вещи към момента на тяхното първо заемане на поста в Швейцария, както и правото безмитно да реекспортират своите мебели и вещи при изтичане на мандата им в тази държава, при спазване и в двата случая на условията, които се считат за необходими от правителството на Швейцария;

- д) имат право да внасят безмитно лек автомобил за лична употреба, придобит или в държавата по тяхното последно пребиваване, или в държавата, чиито граждани са те, при условията на вътрешния пазар на тази държава, както и да го реекспортират безмитно, при спазване във всеки един от случаите на условията, които се считат за необходими от правителството на Швейцария.

ЧЛЕН 8

(съответстващ на член 12 от Протокол (№ 7))

Длъжностните лица и другите служители на Агенцията подлежат на данъчно облагане в полза на Съюза върху изплатените им от Агенцията заплати, надници и възнаграждения, при условията и процедурата, определена в правото на Съюза.

Те се освобождават от швейцарските федерални, кантонални и общински данъци върху заплатите, надниците и възнагражденията, изплащани от Агенцията.

ЧЛЕН 9

(съответстващ на член 13 от Протокол (№ 7))

За целите на прилагането на данъка върху дохода, на имуществения данък и на данъка върху наследството, както и за целите на прилагането на конвенциите за избягване на двойното данъчно облагане, сключени между Швейцария и държавите — членки на Съюза, длъжностните лица и другите служители на Агенцията, чието местоживеее за данъчни цели не е в Швейцария и които единствено поради изпълнение на задълженията си в служба на Агенцията установяват своето пребиваване на територията на Швейцария, се счита както в Швейцария, така и в държавата на местоживеее за данъчни цели, че са запазили местоживееенето си в последната държава, при условие че тя е държава — членка на Съюза. Тази разпоредба се прилага и спрямо съпруга(та), доколкото последният(та) не упражнява никаква дейност срещу заплащане, и спрямо децата, които са зависими от и се намират под грижата на лицата, посочени в настоящия член.

Движимата собственост, която принадлежи на лицата, посочени в първата алинея и която се намира в Швейцария, се освобождава от данък върху наследството в Швейцария; за определянето на данъка на тази собственост, тя се счита за намираща се в държавата на местоживеее за данъчни цели, при спазване на правата на трети държави и при съобразяване с възможното прилагане на разпоредбите на международните конвенции за двойното данъчно облагане.

Всяко местоживеее, което е било придобито единствено с цел изпълнението на задълженията по служба в други международни организации, не се взема предвид при прилагане на разпоредбите на настоящия член.

ЧЛЕН 10

(съответстващ на член 14 от Протокол (№ 7))

В правото на Съюза се определя схемата за социалноосигурителни обезщетения на длъжностните лица и другите служители на Съюза.

Длъжностните лица и другите служители на Агенцията не са задължени да се осигуряват в системата за социално осигуряване на Швейцария, при условие че те вече са обхванати от схемата за социалноосигурителни обезщетения на длъжностните лица и другите служители на Съюза. Членовете на семейството на служителите на Агенцията, които са част от тяхното домакинство, са обхванати от схемата за социалноосигурителни обезщетения на длъжностните лица и другите служители на Съюза, при условие че не са наети от друг работодател освен Агенцията и при условие че не получават социалноосигурителни обезщетения от държава — членка на Съюза или от Швейцария.

ЧЛЕН 11

(съответстващ на член 15 от Протокол № 7)

В правото на Съюза се определят категориите длъжностни лица и други служители на Агенцията, по отношение на които се прилагат изцяло или отчасти разпоредбите на членове 7, 8 и 9.

Имената, ранговете и адресите на длъжностните лица и други служители, включени в тези категории, се съобщават периодично на Швейцария.

ЧЛЕН 12

(съответстващ на член 17 от Протокол № 7)

Привилегиите, имунитетите и улесненията се предоставят на длъжностните лица и на другите служители на Агенцията единствено в интерес на Агенцията.

Агенцията се задължава да отнеме имунитета, предоставен на длъжностно лице или на други служители, когато Агенцията счита, че отнемането на този имунитет не противоречи на интересите на Агенцията.

ЧЛЕН 13

(съответстващ на член 18 от Протокол № 7)

Агенцията, за целите на прилагане на настоящото допълнение, си сътрудничи с компетентните органи на Швейцария или на съответните държави — членки на Съюза.

ОТНОСНО ПРИЛАГАНЕТО
НА ЧЛЕН 25 ОТ СПОРАЗУМЕНИЕТО

ЧЛЕН 1

Списък на дейностите на агенциите,
информационните системи и другите дейности на Съюза,
в които Швейцария следва да участва финансово

Швейцария участва финансово в:

а) агенции:

- Европейски център за профилактика и контрол върху заболяванията, създаден с Регламент (ЕО) № 851/2004 (ОВ ЕС L, 142, 30.4.2004 г., стр. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2004/851/oj>), както се прилага в съответствие с приложение I;

б) информационни системи:

- системата за ранно предупреждение и реагиране (СРПР), създадена в съответствие с Регламент (ЕС) 2022/2371 (ОВ ЕС L 314, 6.12.2022 г., стр. 26, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2371/oj>), както се прилага в съответствие с приложение I, освен ако вноската на Швейцария за тази информационна система е вече покрита изцяло от вноската на Швейцария за Центъра и програмата за действията на Съюза в областта на здравето;

в) други дейности:

- няма.

ЧЛЕН 2

Условия за плащане

1. Плащанията, дължими съгласно член 25 от Споразумението, се извършват в съответствие с настоящия член.
2. При отправяне на поканата за внасяне на средства за финансовата година Комисията съобщава на Швейцария следната информация:
  - а) размера на оперативната вноска; и
  - б) размера на таксата за участие.

3. Комисията съобщава на Швейцария, във възможно най-кратък срок и най-късно на 16 април от всяка финансова година, следната информация във връзка с участието на Швейцария:

- а) сумите на бюджетните кредити за поети задължения в годишния гласуван бюджет на Съюза, вписани в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за съответната година за всяка агенция на Съюза, като за всяка агенция се взема предвид коригираната оперативна вноска, както е определено в член 1 от настоящото приложение, и сумите на бюджетните кредити за поети задължения във връзка с гласувания бюджет на Съюза за съответната година относно съответния бюджет на информационните системи и други дейности, покриващи участието на Швейцария в съответствие с член 1 от настоящото приложение;
- б) размера на таксата за участие, посочена в член 25, параграф 7 от Споразумението; и
- в) по отношение на агенциите, през година N + 1 сумите на бюджетните задължения, поети във връзка с бюджетните кредити за поети задължения, разрешени през година N по съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза във връзка с годишния бюджет на Съюза, вписани в съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза за година N.

4. Въз основа на своя проектобюджет Комисията предоставя прогноза за информацията по параграф 3, букви а) и б) във възможно най-кратък срок и най-късно до 1 септември на финансовата година.

5. Най-късно на 16 април, а ако е приложимо за съответната агенция, информационна система или друга дейност — най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври на всяка финансова година, Комисията отправя до Швейцария покана за внасяне на средства, която съответства на вноската на Швейцария съгласно настоящото споразумение за всяка от агенциите, информационните системи и другите дейности, в които участва Швейцария.

6. Поканата(ите) за внасяне на средства, посочена(и) в параграф 5, се структурира(т) на траншове, както следва:

- а) първият транш за всяка година във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя до 16 април, съответства на сума, която не надвишава равностойността на прогнозната годишна финансова вноска за съответната агенция, информационна система или друга дейност, посочена в параграф 4;

Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата.

- б) когато е приложимо, вторият транш за годината във връзка с поканата за внасяне на средства, която се отправя най-рано на 22 октомври и най-късно на 31 октомври, съответства на разликата между сумата, посочена в параграф 4, и сумата, посочена в параграф 5, ако сумата, посочена в параграф 5, е по-голяма.

Швейцария плаща сумата, посочена в тази покана за внасяне на средства, не по-късно от 21 декември.

За всяка покана за внасяне на средства Швейцария може да извършва отделни плащания за всяка агенция, информационна система или друга дейност.

7. За първата година от изпълнението на настоящото споразумение Комисията отправя еднократна покана за внасяне на средства в срок от 90 дни от влизането в сила на настоящото споразумение.

Швейцария плаща сумата, посочена в поканата за внасяне на средства, не по-късно от 60 дни след отправянето на поканата.

8. Всяко забавяне на плащането на финансовата вноска води до плащане от страна на Швейцария на лихва за забава върху неизплатената сума, считано от датата на падежа до деня, в който неизплатената сума е изплатена изцяло.

Лихвеният процент за дължими суми, неплатени до падежа, е процентът, прилаган от Европейската централна банка за нейните основни операции по рефинансиране, публикуван в серия С на *Официален вестник на Европейския съюз*, в сила на първия ден от месеца, в който се пада падежът, или 0 %— която от двете стойности е по-висока — плюс 3,5 процентни пункта.

ЧЛЕН 3

Корекция на финансовата вноска на Швейцария за агенциите на Съюза с оглед на изпълнението

Корекцията на финансовата вноска на Швейцария за агенциите на Съюза се извършва през година $N + 1$, когато първоначалната оперативна вноска се коригира нагоре или надолу с разликата между първоначалната оперативна вноска и коригирана вноска, изчислена чрез прилагане на алгоритъма за вноските за година N към размера на бюджетните задължения, поети по бюджетните кредити за поети задължения, разрешени през година N по съответния(те) ред(ове) за субсидии в бюджета на Съюза. Когато е приложимо, при разликата се взема предвид за всяка агенция основаната на проценти коригирана оперативна вноска, както е определено в член 1.

ЧЛЕН 4

Преходен режим

В случай че датата на влизане в сила на настоящото споразумение не е 1 януари, се прилага настоящият член чрез дерогация от член 2.

За първата година от прилагането на настоящото споразумение, във връзка с дължимата за въпросната година оперативна вноска, приложима за съответната агенция, информационна система или друга дейност, както е установено в съответствие с член 25 от Споразумението и членове 1, 2 и 3 от настоящото приложение, оперативната вноска се намалява на принципа *pro rata temporis*, като размерът на годишната оперативна вноска се умножи по съотношението между:

- а) броя на календарните дни от датата на влизане в сила на настоящото споразумение до 31 декември на въпросната година; и
  - б) общия брой календарни дни на въпросната година.
-

ПРОТОКОЛ
ОТНОСНО АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ГЛАВА I
УВОДНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН I.1

Обхват

Ако една от договорящите страни (наричани по-нататък „страните“) внесе спор за арбитраж в съответствие с член 15, параграф 2 или член 16, параграф 2 от Споразумението, се прилагат правилата, установени в настоящия протокол.

ЧЛЕН I.2

Услуги за регистратура и секретариат

Международното бюро на Постоянния арбитражен съд в Хага (наричано по-нататък „Международното бюро“) изпълнява функциите на регистратура и осигурява необходимите секретарски услуги.

ЧЛЕН 1.3

Известия и изчисляване на сроковете

1. Известията, включително съобщенията или предложенията, могат да бъдат изпращани чрез всякакви средства за комуникация, които удостоверяват тяхното предаване или дават възможност за удостоверяването им.
2. Такива известия могат да бъдат изпращани по електронен път само ако страната специално е определила или разрешила въпросният адрес да се използва за тази цел.
3. Тези известия, които се връчват на страните, се изпращат за Швейцария — до Отдел „Европа“ към Федералния департамент на външните работи на Швейцария, а за Съюза — до Правната служба на Комисията.
4. Всеки срок, определен в настоящия протокол, започва да тече от деня след настъпването на дадено събитие или извършването на дадено действие. Ако последният ден за предаване на документ съвпада с неработен ден на институциите на Съюза или на правителството на Швейцария, срокът за предаване на документа изтича на първия следващ работен ден. В рамките на срока се броят и неработните дни, които попадат в този период.

ЧЛЕН 1.4

Известие за арбитраж

1. Страната, която поема инициативата да използва арбитраж (наричана по-нататък „страната ищец“), изпраща известие за арбитраж на другата страна (наричана по-нататък „страната ответник“) и на Международното бюро.
2. Приема се, че арбитражното производство започва в деня след деня, в който страната ответник е получила известието за арбитраж.
3. Известието за арбитраж включва следната информация:
  - а) искането спорът да се отнесе към арбитраж;
  - б) имената и данните за контакт на страните;
  - в) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ищец;
  - г) правното основание на производството (член 15, параграф 2 или член 16, параграф 2 от Споразумението) и:
    - і) в случаите, посочени в член 15, параграф 2 от Споразумението — въпроса, предизвикващ спора, както официално е вписан за разрешаване в дневния ред на Съвместния комитет в съответствие с член 15, параграф 1 от Споразумението; и

- ii) в случаите, посочени в член 16, параграф 2 от Споразумението — решението на арбитражния съд, всички мерки за изпълнение, посочени в член 15, параграф 5 от Споразумението, и оспорваните компенсаторни мерки;
- д) посочването на правило, което е причина за спора или е свързано с него;
- е) кратко описание на спора; и
- ж) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат назначени петима арбитри — определянето на двама арбитри.

4. В случаите, посочени в член 15, параграф 3 от Споразумението, известието за арбитраж може също да съдържа информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

5. Всякакви твърдения относно достатъчността на известието за арбитраж не възпрепятстват формирането на арбитражния съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.

ЧЛЕН I.5

Отговор на известието за арбитраж

1. В срок от 60 дни от получаване на известието за арбитраж страната ответник изпраща на страната ищец и на Международното бюро отговор на известието за арбитраж, който включва следната информация:

- а) имената и данните за контакт на страните;
- б) наименованието и адреса на представителя или представителите на страната ответник;
- в) отговор на информацията, предоставена в известието за арбитраж в съответствие с член I.4, параграф 3, букви г), д) и е); и
- г) определянето на арбитър или — ако трябва да бъдат назначени петима арбитри — определянето на двама арбитри.

2. В случаите, посочени в член 15, параграф 3 от Споразумението, отговорът на известието за арбитраж може също да съдържа отговор на информацията в известието за арбитраж съгласно член I.4, параграф 4 от настоящия протокол и информацията относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

3. Липсата на отговор или непълният или закъснял отговор от страната ответник на известието за арбитраж не възпрепятства сформиранието на арбитражен съд. Спорът се решава окончателно от арбитражния съд.

4. Ако в своя отговор на известието за арбитраж ответникът поиска арбитражният съд да се състои от петима арбитри, страната ищец определя допълнителен арбитър в срок от 30 дни от получаването на отговора на известието за арбитраж.

ЧЛЕН I.6

Представителство и съдействие

1. Страните се представляват пред арбитражния съд от един или няколко представители. Представителите могат да бъдат подпомагани от съветници или адвокати.

2. Всяка промяна на представителите или на техните адреси се съобщава на другата страна, Международното бюро и арбитражния съд. Арбитражният съд може по всяко време, по собствена инициатива или по искане на една от страните, да поиска доказателства за правомощията, предоставени на представителите на страните.

ГЛАВА II

СЪСТАВ НА АРБИТРАЖНИЯ СЪД

ЧЛЕН II.1

Брой арбитри

Арбитражният съд се състои от трима арбитри. Ако в своето известие за арбитраж страната ищец или в отговора си на известието за арбитраж страната ответник поиска това, арбитражният съд се състои от петима арбитри.

ЧЛЕН II.2

Назначаване на арбитри

1. Ако трябва да бъдат назначени трима арбитри, всяка от страните определя един от тях. Двата арбитри, назначени от страните, избират третия арбитър, който председателства арбитражния съд.
2. Ако трябва да бъдат назначени петима арбитри, всяка от страните определя двама от тях. Четиримата арбитри, назначени от страните, избират петия арбитър, който председателства арбитражния съд.

3. Ако в срок от 30 дни от определянето на последния арбитър, назначен от страните, арбитрите не са постигнали съгласие относно избора на председател на арбитражния съд, председателят се назначава от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд.

4. За да се подпомогне изборът на арбитри за съставяне на арбитражния съд, се създава и при необходимост се актуализира примерен списък на лицата, които притежават квалификацията, посочени в параграф 6, който списък е общ за всички двустранни споразумения в областите, свързани с вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и настоящото споразумение, Споразумението между Европейската общност и Конфедерация Швейцария относно търговията със селскостопански продукти, съставено в Люксембург на 21 юни 1999 г. (наричано по-нататък „Споразумението относно търговията със селскостопански продукти“), и Споразумението между Европейския съюз и Конфедерация Швейцария относно редовната финансова вноска на Швейцария за намаляване на икономическите и социалните различия в Европейския съюз (наричано по-нататък „Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария“). За целите на настоящото споразумение Съвместният комитет приема и актуализира този списък с решение.

5. Ако една от страните не определи арбитър, генералният секретар на Постоянния арбитражен съд назначава този арбитър от списъка, посочен в параграф 4. Ако няма такъв списък, арбитърът се назначава чрез жребий от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд измежду лицата, които са били официално предложени от едната или от двете страни за целите на параграф 4.

6. Лицата, които влизат в състава на арбитражния съд, са висококвалифицирани лица, със или без връзки със страните, които разполагат с многостранен опит и чиято независимост и липса на конфликт на интереси са гарантирани. По-специално, те имат доказан експертен опит в областта на правото и въпросите, обхванати от настоящото споразумение; те не приемат указания от никоя от страните и служат в качеството си на частни лица, като не приемат инструкции от никоя организация или правителство по въпроси, свързани със спора. Председателят на арбитражния съд също има опит в областта на процедурите за уреждане на спорове.

ЧЛЕН II.3

Декларации на арбитражите

1. Когато се разглежда назначаването на дадено лице за арбитър, това лице докладва за всички обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост. От момента на назначаването и докато трае цялото арбитражно производство арбитърът незабавно съобщава на страните и на другите арбитражи за наличието на такива обстоятелства, ако той все още не е направил това.
2. Всеки арбитър може да бъде освободен от длъжност, ако са налице обстоятелства, които биха могли да породят основателни съмнения относно неговата безпристрастност или независимост.
3. Дадена страна може да поиска единствено освобождаването от длъжност на арбитър, който е назначила, по причина, която ѝ е станала известна след това назначаване.
4. Ако даден арбитър не предприеме действия или ако е невъзможно *de jure* или *de facto* арбитърът да изпълнява своите функции, се прилага процедурата за освобождаване от длъжност на арбитражите, предвидена в член II.4.

ЧЛЕН II.4

Освобождаване от длъжност на арбитри

1. Всяка страна, която желае освобождаването от длъжност на арбитър, подава искане за освобождаване от длъжност в срок от 30 дни от датата, на която е уведомена за назначаването на този арбитър, или в срок от 30 дни от датата, на която е узнала за обстоятелствата, посочени в член II.3.
2. Искането за освобождаване от длъжност се изпраща до другата страна, до арбитъра, чието освобождаване е поискано, до другите арбитри и до Международното бюро. В него се посочват мотивите за искането за освобождаване от длъжност.
3. Когато е отправено искане за освобождаване от длъжност, другата страна може да приеме искането за освобождаване от длъжност. Въпросният арбитър също може да се оттегли. Приемането или оттеглянето не предполага признаване на причините за искането за освобождаване от длъжност.
4. Ако в срок от 15 дни от датата на уведомяване за искането за освобождаване от длъжност другата страна не приеме това искане или въпросният арбитър не се оттегли, страната, която иска освобождаването, може да поиска от генералния секретар на Постоянния арбитражен съд да вземе решение относно освобождаването от длъжност.
5. Освен ако страните не се споразумеят за друго, в решението, посочено в параграф 4, се посочват причините за това решение.

ЧЛЕН II.5

Замяна на арбитър

1. При спазване на параграф 2 от настоящия член, ако по време на арбитражното производство е необходимо да се замени даден арбитър, се назначава или избира негов заместник в съответствие с процедурата, предвидена в член II.2, приложима за назначаването или избора на арбитъра, който следва да бъде заменен. Тази процедура се прилага дори когато една страна не е упражнила правото си да назначи или да участва в назначаването на арбитъра, който следва да бъде заменен.
2. В случай на замяна на арбитър процедурата се възобновява на етапа, на който заместеният арбитър е престанал да изпълнява функциите си, освен ако арбитражният съд не реши друго.

ЧЛЕН II.6

Освобождаване от отговорност

Освен в случаите на умишлено нарушение или груба небрежност, страните се отказват, доколкото е позволено от приложимото право, от всякакви действия срещу арбитрите за всяко действие или бездействие, свързано с арбитража.

ГЛАВА III

АРБИТРАЖНИ ПРОИЗВОДСТВА

ЧЛЕН III.1

Общи разпоредби

1. Датата на сформирание на арбитражния съд е датата, на която последният арбитър е приел назначението си.
2. Арбитражният съд гарантира, че страните се третират еднакво и че на подходящ етап от производството всяка от тях има достатъчна възможност да предяви правата си и да представи своята позиция. Арбитражният съд провежда производството по такъв начин, че да се избегнат забавяния и ненужни разходи и да се гарантира уреждането на спора между страните.
3. Освен ако арбитражният съд не реши друго, след като е изслушал страните, се организира заседание.
4. Когато една от страните изпраща съобщение до арбитражния съд, тя прави това чрез Международното бюро и едновременно с това изпраща копие до другата страна. Международното бюро изпраща копие от това съобщение на всеки един от арбитрите.

ЧЛЕН III.2

Място на провеждане на арбитраж

Мястото на провеждане на арбитража е Хага. Арбитражният съд може да заседава на всяко друго място, което счете за подходящо за разискванията си, ако това се налага поради изключителни обстоятелства.

ЧЛЕН III.3

Език

1. Езиците на производствата пред арбитражния съд са френски и английски език.
2. Арбитражният съд може да разпреди всички документи, приложени към исковата молба или към писмената защита, и всички допълнителни документи, представени по време на производството на оригиналния им език, да бъдат придружени от писмен превод на един от езиците на производството.

ЧЛЕН III.4

Искова молба

1. Страната ищец изпраща писмено исковата си молба на страната ответник и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ищец може да избере да счита своето известие за арбитраж, посочено в член I.4, за искова молба, при условие че то също така отговаря на условията, посочени в параграфи 2 и 3 от настоящия член.

2. Исковата молба включва следната информация:

- а) информацията, посочена в член I.4, параграф 3, букви б)–е);
- б) изявление за фактите в подкрепа на иска; и
- в) правните доводи, изтъкнати в подкрепа на иска.

3. Исковата молба се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ищец, или се позовава на тях. В случаите, посочени в член 15, параграф 3 от Споразумението, исковата молба съдържа, доколкото е възможно, и информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН III.5

Писмена защита

1. Страната ответник изпраща писмената защита на страната ищец и на арбитражния съд чрез Международното бюро в рамките на срока, определен от арбитражния съд. Страната ответник може да реши да счете отговора на известието за арбитраж, посочен в член I.5, за писмена защита, при условие че отговорът на известието за арбитраж отговаря и на условията по параграф 2 от настоящия член.

2. В писмената защита се дава отговор на точките в исковата молба, посочени в съответствие с член III.4, параграф 2, букви а), б) и в) от настоящия протокол. Писмената защита се придружава, доколкото е възможно, от всички документи и други доказателства, посочени от страната ответник, или се позовава на тях. В случаите, посочени в член 15, параграф 3 от Споразумението, исковата молба съдържа, доколкото е възможно, и информация относно необходимостта от сезиране на Съда на Европейския съюз.
3. В писмената защита или на по-късен етап от арбитражното производство, ако арбитражният съд реши, че забавянето е оправдано от обстоятелствата, страната ответник може да предяви насрещен иск, при условие че арбитражният съд е компетентен по отношение на него.
4. Член III.4, параграфи 2 и 3 се прилагат за насрещните искове.

ЧЛЕН III.6

Арбитражна компетентност

1. Арбитражният съд се произнася по въпроса дали е компетентен въз основа на член 15, параграф 2 или член 16, параграф 2 от Споразумението.
2. В случаите, посочени в член 15, параграф 2 от Споразумението, арбитражният съд има мандат да разглежда въпроса, предизвикващ спора, както официално е вписан за разрешаване в дневния ред на Съвместния комитет в съответствие с член 15, параграф 1 от Споразумението.

3. В случаите, посочени в член 16, параграф 2 от Споразумението, арбитражният съд, който е разгледал основното дело, има мандат да разгледа пропорционалността на оспорваните компенсаторни мерки, включително когато тези мерки изцяло или частично са били предприети в съответствие с член 19, параграф 1, буква в) и член 20, параграф 4 от Споразумението относно участието на Швейцария в програмите на Съюза, по отношение на участието на Швейцария в програмата за действията на Съюза в областта на здравето.

4. Процесуално възражение, че арбитражният съд не е компетентен, се прави най-късно в писмената защита или, в случай на насрещен иск, в отговора. Фактът, че дадена страна е назначила арбитър или е участвала в неговото назначаване, не я лишава от правото да направи такова процесуално възражение. Процесуалното възражение, че спорът надхвърля правомощията на арбитражния съд, се прави веднага след като въпросът, за който се твърди, че надхвърля правомощията му, бъде повдигнат по време на арбитражното производство. Във всеки случай арбитражният съд може да допусне процесуално възражение, направено след изтичането на определения срок, ако счита, че закъснението е по основателна причина.

5. Арбитражният съд може да се произнесе по процесуалното възражение, посочено в параграф 4, или като го разглежда като предварителен въпрос, или в решението по същество.

ЧЛЕН III.7

Други писмени изявления

След като се консултира със страните, арбитражният съд решава какви други писмени изявления, освен исковата молба и писмената защита, страните трябва или могат да представят, и определя срок за представянето им.

ЧЛЕН III.8

Срокове

1. Определените от арбитражния съд срокове за съобщаване на писмените документи, включително исковата молба и писмената защита, не надвишават 90 дни, освен ако страните не се споразумеят за друго.
2. Арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от 12 месеца от датата на сформирването си. При изключителни обстоятелства, свързани с особени трудности, арбитражният съд може да удължи този срок с най-много три допълнителни месеца.
3. Сроковете, определени в параграфи 1 и 2, се съкращават наполовина в следните случаи:
  - а) по искане на страната ищец или на страната ответник, ако в срок от 30 дни от това искане арбитражният съд постанови, след изслушване на другата страна, че случаят е неотложен; или
  - б) ако страните се споразумеят за това.
4. В случаите, посочени в член 16, параграф 2 от Споразумението, арбитражният съд постановява окончателното си решение в срок от шест месеца от датата, на която са били съобщени компенсаторните мерки в съответствие с член 16, параграф 1 от Споразумението.

ЧЛЕН III.9

Сезиране на Съда на Европейския съюз

1. В изпълнение на член 12 и член 15, параграф 3 от Споразумението арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз.

2. Арбитражният съд може да сезира Съда на Европейския съюз по всяко време на производството, при условие че арбитражният съд е в състояние да определи достатъчно точно правната и фактическата обстановка по делото, както и правните въпроси, които повдига.

Производството пред арбитражния съд се спира, докато Съдът на Европейския съюз се произнесе.

3. Всяка страна може да изпрати мотивирано искане до арбитражния съд за сезиране на Съда на Европейския съюз. Арбитражният съд отхвърля такова искане, ако прецени, че условията за сезиране на Съда на Европейския съюз, посочени в параграф 1, не са изпълнени. Ако арбитражният съд отхвърли искането на някоя от страните за сезиране на Съда на Европейския съюз, той мотивира решението си в решението по същество.

4. Арбитражният съд сезира Съда на Европейския съюз с известие. Известието съдържа най-малко следната информация:

- а) кратко описание на спора;
- б) правния(те) акт(ове) на Съюза и/или спорната(ите) разпоредба(и) на настоящото споразумение; и

- в) понятието от правото на Съюза, което трябва да се тълкува в съответствие с член 12, параграф 2 от Споразумението.

Арбитражният съд известява страните относно сезирането на Съда на Европейския съюз.

5. Съдът на Европейския съюз прилага по аналогия вътрешния процедурен правилник, приложим към упражняването на неговата компетентност да се произнася по преюдициални запитвания относно тълкуването на Договорите и актовете на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза.

6. Представителите и адвокатите, упълномощени да представляват страните пред арбитражния съд съгласно членове I.4, I.5, III.4 и III.5, са упълномощени да представляват страните пред Съда на Европейския съюз.

ЧЛЕН III.10

Временни мерки

1. В случаите, посочени в член 16, параграф 2 от Споразумението, всяка от страните може на всеки етап от арбитражното производство да поиска временни мерки, състоящи се в спирането на компенсаторните мерки.

2. В молбите по параграф 1 се излагат предметът на спора, обстоятелствата, които обуславят неотложността, както и фактическите и правните основания, които *prima facie* обосновават необходимостта от постановяване на поисканите временни мерки. В тях се съдържат всички налични доказателства и доказателствени искания в подкрепа на постановяването на временните мерки.

3. Страната, поискала временните мерки, изпраща молбата си в писмена форма до другата страна и до арбитражния съд чрез Международното бюро. Арбитражният съд определя кратък срок, в който другата страна може да представи писмено или устно становище.

4. В срок от един месец от подаването на молбата, посочена в параграф 1, арбитражният съд приема решение за спиране на оспорваните компенсаторни мерки, ако са изпълнени следните условия:

- а) арбитражният съд е удовлетворен *prima facie* от основателността на делото, представено от страната, поискала временните мерки в своята молба;
- б) арбитражният съд счита, че в очакване на окончателното му решение страната, поискала временните мерки, би понесла значителна и непоправима вреда, ако компенсаторните мерки не бъдат спрени; и
- в) вредата, причинена на страната, която иска постановяване на временни мерки, вследствие на незабавното прилагане на спорните компенсаторни мерки, надделява над интереса от незабавното и ефективно прилагане на тези мерки.

5. Спирането на производството, посочено в член III.9, параграф 2, втора алинея, не се прилага при производства по настоящия член.

6. Решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4, има само временно действие и не засяга решението на арбитражния съд по съществото на делото.

7. Освен ако в решението, взето от арбитражния съд в съответствие с параграф 4 от настоящия член, не е определена по-ранна дата за прекратяване на спирането, спирането се прекратява, когато бъде взето окончателното решение съгласно член 16, параграф 2 от Споразумението.

8. За да се избегнат съмнения, за целите на настоящия член се приема, че при отчитане на съответните интереси на страната, поискала временните мерки, и на другата страна арбитражният съд взема предвид интересите на физическите лица и икономическите оператори на страните, но това отчитане не е равнозначно на предоставяне на процесуална легитимация на такива физически лица или икономически оператори пред арбитражния съд.

ЧЛЕН III.11

Доказателства

1. Всяка страна предоставя доказателства за фактите, на които основава своя иск или своята защита.

2. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от страните съответна информация, която той счита за необходима и подходяща. Арбитражният съд определя срок, в който страните да отговорят на неговото искане.

3. По искане на една от страните или по собствена инициатива арбитражният съд може да потърси от всеки източник информация, която смята за подходяща. Арбитражният съд може също да потърси мнението на експерти, както прецени за подходящо и при спазване на ред и условия, договорени от страните, когато е приложимо.

4. Информацията, получена от арбитражния съд по настоящия член, се предоставя на страните и те могат да предоставят бележките си по нея на арбитражния съд.
5. След като потърси мнението на другата страна, арбитражният съд приема подходящи мерки, за да отговори на всички въпроси, повдигнати от една от страните по отношение на защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси по отношение на поверителността.
6. Арбитражният съд определя допустимостта, относимостта и тежестта на представените доказателства.

ЧЛЕН III.12

Заседания на арбитражния съд

1. Когато трябва да се проведе заседание, арбитражният съд, след като се консултира със страните, уведомява страните достатъчно време предварително за датата, часа и мястото на заседанието.
2. Заседанията са открити, освен ако арбитражният съд, по своя инициатива или по искане на страните, при наличието на сериозни основания не реши друго.
3. Протоколът от всяко заседание се изготвя и подписва от председателя на арбитражния съд. Само този протокол е автентичен.
4. Арбитражният съд може да реши да проведе заседанието виртуално в съответствие с практиката на Международното бюро. Страните се уведомяват своевременно за тази практика. В тези случаи се прилагат параграф 1, *mutatis mutandis*, и параграф 3.

ЧЛЕН III.13

Бездействие

1. Ако в рамките на срока, определен в настоящия протокол или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ищец не е представила исковата си молба, арбитражният съд разпорежда приключването на арбитражното производство, освен ако има нерешени въпроси, по които може да е необходимо решение, и ако арбитражният съд счете това за целесъобразно.

Ако в рамките на срока, определен в настоящия протокол или от арбитражния съд, без да посочи основателна причина, страната ответник не е представила своя отговор на известието за арбитраж или писмената си защита, арбитражният съд разпорежда продължаването на производството, без да счита, че това бездействие само по себе си представлява приемане на твърденията на страната ищец.

Втората алинея се прилага и когато страната ищец не представи отговор на насрещен иск.

2. Ако страна, надлежно призована да се яви в съответствие с член III.12, параграф 1, не се яви на заседание и не докаже достатъчна причина за неявяването си, арбитражният съд може да продължи арбитража.

3. Ако страна, надлежно приканена от арбитражния съд да представи допълнителни доказателства, не направи това в определените срокове, без да посочи достатъчна причина за това, арбитражният съд може да се произнесе въз основа на доказателствата, с които разполага.

ЧЛЕН III.14

Приключване на процедурата

1. Когато се докаже, че страните са имали разумна възможност да представят своите доводи, арбитражният съд може да обяви приключването на производството.
2. Арбитражният съд може, ако счете това за необходимо поради изключителни обстоятелства, да реши по собствена инициатива или по искане на някоя от страните да възобнови производството по всяко време, преди да вземе решението си.

ГЛАВА IV

РЕШЕНИЕ

ЧЛЕН IV.1

Решения

Арбитражният съд се стреми да взема решенията си с консенсус. Ако обаче се окаже невъзможно да се вземе решение с консенсус, решението на арбитражния съд се взема с мнозинство от арбитрите.

ЧЛЕН IV.2

Форма и действие на решението на арбитражния съд

1. Арбитражният съд може да взема отделни решения по различни въпроси по различно време.
2. Всички решения се постановяват в писмена форма и в тях се посочват мотивите, на които се основават. Те са окончателни и задължителни за страните.
3. Решението на арбитражния съд се подписва от арбитрите, съдържа датата, на която е взето, и мястото на арбитража. Международното бюро изпраща на страните копие от решението, подписано от арбитрите.

4. Международното бюро оповестява публично решението на арбитражния съд.

Когато оповестява публично решението на арбитражния съд, Международното бюро спазва съответните правила относно защитата на личните данни, професионалната тайна и законните интереси по отношение на поверителността.

Правилата, посочени във втора алинея, са еднакви за всички двустранни споразумения в областта на вътрешния пазар, в които Швейцария участва, както и за настоящото споразумение, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на настоящото споразумение Съвместният комитет приема и актуализира посочените правила с решение.

5. Страните се съобразяват незабавно с всички решения на арбитражния съд.

6. В случаите, посочени в член 15, параграф 2 от Споразумението, след като получи становището на страните, в решението по същество арбитражният съд определя разумен срок, в който страните да се съобразят с решението му в съответствие с член 15, параграф 5 от Споразумението, като взема предвид вътрешните процедури на страните.

ЧЛЕН IV.3

Приложимо право, правила за тълкуване, медиатор

1. Приложимото право се състои от настоящото споразумение, правните актове на Съюза, на които се прави позоваване в него, както и всяка друга норма на международното право, от значение за прилагането на тези инструменти.

2. Арбитражният съд взема решение в съответствие с правилата за тълкуване, посочени в член 12 от Споразумението.
3. Арбитражният съд няма право да взема решения като медиатор или *ex aequo et bono*.

ЧЛЕН IV.4

Решение по взаимно съгласие или други причини за приключване на производството

1. Страните могат по всяко време взаимно да договорят решение на спора помежду им. Те съвместно съобщават всяко такова решение на арбитражния съд. Ако за решението се изисква одобрение съгласно приложимите вътрешни процедури на някоя от страните, това изискване се посочва в уведомлението, а арбитражното производство се спира. Ако не се изисква такова одобрение или при уведомяване за приключването на такива вътрешни процедури, арбитражното производство приключва.
2. Ако в хода на производството страната ищец писмено уведоми арбитражния съд, че не желае да продължи производството, и ако към датата, на която това съобщение е получено от арбитражния съд, страната ответник все още не е предприела никакви стъпки в производството, арбитражният съд издава разпореждане, с което официално отбелязва приключването на производството. Арбитражният съд взема решение относно разноските, които се поемат от страната ищец, ако това изглежда оправдано от поведението на тази страна.

3. Ако преди да бъде взето решението на арбитражния съд, арбитражният съд стигне до заключението, че продължаването на производството е станало безпредметно или невъзможно по каквато и да е причина, различна от посочените в параграфи 1 и 2, той информира страните за намерението си да издаде разпореждане за приключване на производството. Първата алинея не се прилага, когато има нерешени въпроси, по които може да е необходимо да се вземе решение, и ако арбитражният съд прецени, че това е целесъобразно.

4. Арбитражният съд изпраща на страните копие от разпореждането за приключване на арбитражното производство или от решението, взето по взаимно съгласие между страните, подписано от арбитражите. Член IV.2, параграфи 2—5 се прилагат за арбитражни решения, взети по съгласие между страните.

ЧЛЕН IV.5

Поправка на решението на арбитражния съд

1. В срок от 30 дни от получаване на решението на арбитражния съд една от страните може, като уведоми другата страна и арбитражния съд чрез Международното бюро, да поиска от арбитражния съд да поправи в текста на решението си грешки в изчисленията, технически или печатни грешки или други грешки или пропуски от подобно естество. Когато счете такова искане за основателно, арбитражният съд извършва поправката в срок от 45 дни от получаването на искането. Искането няма суспензивно действие по отношение на срока, предвиден в член IV.2, параграф 6.

2. В срок от 30 дни от съобщаването на решението си арбитражният съд може по собствена инициатива да извърши корекциите, посочени в параграф 1.

3. Корекциите, посочени в параграф 1 от настоящия член, се извършват в писмена форма и представляват неразделна част от решението. Прилагат се член IV.2, параграфи 2—5.

ЧЛЕН IV.6

Хонорари на арбитражите

1. Хонорарите, посочени в член IV.7, са разумни, като се отчита сложността на делото, времето, които арбитражите му отделят, и всички други относими обстоятелства.

2. Създава се и при необходимост се актуализира списък на дневните възнаграждения и максималните и минималните часове, които са общи за всички двустранни споразумения в областите на вътрешния пазар, в които участва Швейцария, както и за настоящото споразумение, Споразумението относно търговията със селскостопански продукти и Споразумението относно редовната финансова вноска на Швейцария. За целите на настоящото споразумение Съвместният комитет приема и актуализира този списък с решение.

ЧЛЕН IV.7

Съдебни разноски

1. Всяка страна поема собствените си разноски и половината от разноските на арбитражния съд.

2. Арбитражният съд определя своите разноси в решението по съществуващото на делото.

Тези разноси включват само:

- а) хонорарите на арбитрите, които се посочват поотделно за всеки арбитър и се определят от самия арбитражен съд в съответствие с член IV.6;
- б) пътните и други разходи, направени от арбитрите; и
- в) таксите и разходите на Международното бюро.

3. Разноските, посочени в параграф 2, са разумни, като се вземат предвид стойността на спора, сложността на спора, времето, което арбитрите и експертите, назначени от арбитражния съд, са му посветили, както и всички други относими обстоятелства.

ЧЛЕН IV.8

Депозит за разноси

1. В началото на арбитража Международното бюро може да поиска от страните да депозират еднаква сума като аванс за разноските, посочени в член IV.7, параграф 2.

2. По време на арбитражното производство Международното бюро може да поиска от страните допълнителни депозити, освен посочените в параграф 1.

3. Всички суми, които страните депозират в изпълнение на настоящия член, се изплащат на Международното бюро и се изплащат от него за покриване на действително направените разноси, включително по-специално хонорарите, платени на арбитрите и на Международното бюро.

ГЛАВА V

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

ЧЛЕН V.1

Изменения

Съвместният комитет може да приема с решение изменения на настоящия протокол.

ДЕКЛАРАЦИЯ
НА КОНФЕДЕРАЦИЯ ШВЕЙЦАРИЯ ОТНОСНО
ВКЛЮЧВАНЕТО ПО АНАЛОГИЯ НА ИНСТИТУЦИОНАЛНИТЕ ЕЛЕМЕНТИ
В СПОРАЗУМЕНИЕТО ОТНОСНО ЗДРАВЕТО

Конфедерация Швейцария декларира, че институционалните елементи, които са общи за споразуменията в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва, са включени само по аналогия в посоченото споразумение, тъй като това е необходимо за функционирането на сътрудничеството, посочено в него. Това не представлява прецедент по отношение на бъдещи споразумения, които не са в областите, свързани с вътрешния пазар, в които Швейцария участва.
